

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 7. Circa Castitatem, ac Paupertatem Religiosam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

SECT. II de Profes. Religiosa Dubia. 193

sub nomine Prælatoræ, Abbatisse aut Priorisse munus continetur, vt docent communiter Doctores in *Cap. Indemnitas de elect.* in 6. lib. 1. à dignitate eiciatur electa. Ergo illegitima à Prælatura excluditur. Et licet in illo textu nomen Filij expressum sit, videturque loqui de capacibus Sacros Ordines suscipiendi, at quia est dispositio Religiosa statui fauorabilis, idè feminas comprehendit ea parte, qua capaces sunt. Ita *Glos. ad Cap. Indemnitas*, & ibi. Ioan. Andr. Anchar. Archidiaconus & alij. Nauar. *comment. 2. de Regular. numer. 69.* Flamin. *de resignat. l. 3. q. 1. 2. n. 11.* Sanch. *l. 5. Decalog. cap. 5. numer. 19.* Suar. *tom. 4. de Relig. sr. 8. l. 2. c. 6. numer. 14.* Sayr. *10. l. 1. Theol. lib. 6. c. 1. n. 3.*

93
Auctoris
resolutio.

Ergo quidem existimo, sententiam primam ipeccato iuris rigore tenendam esse: at spectata consuetudine communique Doctorum interpretatione, amplectendam secundam. Afferro itaque, nullam illegitimam posse in Abbatissam, vel Priorissam perpetuum vel temporalem eligi. Dixi autem *Perpetuam, vel temporalem.* Quia aliqui primam sententiam limitant, vt locum habeat in Abbatissis temporalibus, secus in perpetuis, seu benedictis. Sed est sine fundamento limitatio, cum esse perpetuam, aut temporalem non variet iurisdictionem. Concedo autem Manuelli Roderico, nullum speciale privilegium Moniali huiusmodi ex professione hoc in casu concedi, cum capax non sit Ordines suscipiendi. Alij enumerant Religiosæ professionis effectus, nempe purgatio inhabilitatis ad temporales actus ratione delicti commissi: vt si ex furto, falsove testimonio inhabilis factus sis ad testimonium ferendum. Ingratitudinis nota aboletur, id est, macula, seu nota ingratitude ante commissa, ob quam filius exheredari poterat vel legitima patris portio ne priuatur. Denique irritatio matrimonij subsequenti, & antecedenti rati.

obligatum esse, abstinere ab omni actu tam interno, quam externo venereo: ita vt delinquens contra castitatem, simul contra votum peccet, sacrilegusque existat. Si violatio castitatis mortalis sit, mortale esse peccatum contra votum: si venialis, veniale. Hoc autem intelligendum esse in castitatis propriæ violatione, non in alienæ. Nam si tuo facto, vel aspectu per se veniali alius ad mortale induceretur: peccatares ex praua intentione lethaliter ex scandalosè aduersus votum venialiter solum, quia votum castitatis non se extendit ad castitatem alienam conseruandam. Sanchez libro quinto *Decalog. capite sexto numero decimo* aduertit. Certum denique, violationem voti castitatis solemnem à voto simplici aliquantulum differre vt ex se patet. Quæsierim autem, an hæc differentia sit necessario in Confessione declaranda?

Declaranda necessario est: Quia votum ⁹⁵ *solemne à simplici essentialiter differt.* Sic *Est declaranda nonnulli*, quos citat Sanchez *lib. septimo randa circa de matrim. disputat. 27. num. 23.*

Non est necessario declaranda. Quia diff. ⁹⁶ *voti sollemnis* fert votum *solemne à simplici non essentialiter, sed accidentaliter differentia notabiliter aggrauante.* At *circumstantia notabili.* Non est ter aggrauans est necessario in Confessione *necessario* aperienda: Ergo. Ita alij apud eundem *declaranda.* Sancium.

Ego quidem verius existimo cum eodem ⁹⁷ *Doctore numero 27.* non oportere exprimere, an votum sit *solemne, vel simplex*, modo explices te voto esse ligatum, quia hæc differentia non in obligatione, castitatis seruandæ, sed in matrimonij contrahendi irratione consistit, qui effectus vtpotè omnino extrinsecus, & accidentalis obligationi castitatis, eius violationem aggrauare non potest.

DVBIVM XXI.

Si Religiosus Iesuita post vota biennij de facto via testamenti, donatione, aut renunciatione de suis bonis, in scio superiore, disponat: an dispositio hæc proculdubio illicita erit valida?

DVBIVM XX.

Differentia voti solemnem Castitatis à voto simplici, estne necessario in confessione exprimenda?

⁹⁸ *C*ertum est, votum *solemne* paupertatis Religiosum priuare iure, ac dominio pecuniarum, aliarumque rerum pecunia æstimabilem, & reddere inhabilem acquirendi. *Cap. cum ad Monasterium, de statu Monachorum & Tridentin. sessio 25. capite secund. de Regular.* Votum vero simplex, quale emittitur ab Scholaribus, & Coadiutoribus societatis nostræ expleto biennio probationis, nec tollere dominium habitum, nec reddere incapacem acquirendi, vti expressè deciditur à Gregorio XIII. in *Bulla, Ascendente Domino*, & habetur *parte quarta constitution. capite quarto lit. E.* Quod quidem Religioso statui non

94
certa refero
de castitatis
voto solemnem
ni, ac simplici.

*E*RTIVM est, Religiosum ex castitatis voto obligari primo ad abstinendum à coniugio, nisi votum faceret iuxta normam militum Ordinis Alcantaræ, Calartanzæ, & d. Iacobi, qui non emittunt absolute castitatis, sed coniugalis tantum votum emittunt. Præterea *Escob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.*

non obstat, cum ex vi voti illi obligentur, dominio eo non utriusque superioris voluntate, & ex alio capite expedit Societatis regimini: ut sic liberius, & minori cum offensione dimitti, si opus fuerit, è Societate valeant, ut dixit Gregorius ubi f. Profecto Societatis alumnus disponens de his rebus, de quibus dominium habet non conscio, & approbante superiore, si dispositio alicuius momenti sit, certum est peccare mortaliter, quia votum paupertatis hoc specialiter respicit, ne hi Religiosi re propria tanquam propria utantur. Ex quo sic via testamenti, renunciatione, aut donatione de his bonis disponentes superiore non approbante, etiam si sit in pauperes, & iuxta constitutionis normam, mortaliter peccant. Sic deciditur *Congregat. gener. 5. & decreto 7. & 39. traditque Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. l. 4. cap. 6. numero 3.* Quæritur verò, si de facto via testamenti, donatione, aut renunciatione de suis bonis, infcio superiore, disponent, essetne valida dispositio.

99
Non est valida dispositio

Valida non esset, quia Religiosus post votum emissionem non est sui iuris, sed Religionis, cuiusque voluntas omnino est prælati subiecta: ergo nequit validè, eo non approbante, disponere. Sic Lessius l. 2. c. 4. dub. 5. n. 28. Molina l. 1. de inst. d. 139. vers. illo, qui tempore.

100
Valida est.

Esset omnino valida, quia hæc dispositio nec iure naturali nec positivo est irrita, cum sit dispositio rerum, quarum Religiosus habet Dominium, & administrationem: & licet illam habeat impeditam ex virtute Religionis ob paupertatis votum: hoc non tollit, quominus si de facto disponat, valida non sit dispositio, quia votum non tollit dominium, nec annullat dispositionem: sed eam infidelem reddit: nullum verò est ius positivum nec Canonicum nec Societatis, quod talem dispositionem reddat irritam: ergo asserendum est validam esse. Ita Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 10. l. 4. cap. 6. num. 12.* Sanchez l. 7. *Decal. c. 18. n. 28. & c. 8. n. 25.* ubi specialiter de testamento loquitur Laym. l. 4. tra. 5. cap. 7. n. 3.

101
Cum his probabilibus opinor.

Cum his probabilibus opinor, monens quidem, etsi valida sit dispositio huiusmodi, irritari tamen posse, & revocari à prælato ob potestatem dominatam, quam in subditi voluntatem, & in eius actiones habet.

DVBIVM XXII.

Statuto civili potestne Monasterium, alias capax successionis, ab ea excludi?

102
Nonnulla circa Monasterij successionem recolo.

Remitto, alia monasteria esse succedendi capacia vel ipso iure, vel ex Religiosi voluntate: alia vero incapacia utroque modo. Religionisque omnes (præter Minores de Observantia, & Capucinos, & Societatem Iesu) succedere Religioso professo nihil de suis bonis disponenti. Colligitur ex Tridentin. sess. 25. cap. 3. ubi omnium Religiosorum

Monasterijs tam virorum, quam mulierum (exceptis domibus S. Francisci Capucinorum, & eorum, qui Minores de Observantia vocantur) concedi immobilium possessionem, & consequenter successionem hereditariam. Minores de Observantia, & Capucinos exceptis ob eorum singularem paupertatem. Et licet Societatem Iesu Concilium non exceperit, sed potius vultum fuisse sub privilegio omnibus aliis Religionibus concessio comprehendisse, quia tamen non obligat Religiones eo privilegio vii, ideo possunt ei renunciare, si iudicaverint expedire. Sic Societas nostra nullam Religionum suorum successionem ab intestato admittit. Hinc fit profitemem in Religione Minorum, & Capucinorum & Societatis Iesu abique suorum bonorum dispositione, non posse de eis amplius disponere, sed hæredes ab intestato succedere. Quia ex vi professionis omnium suorum bonorum dominium amittit: & cum ipso iure Monasterium non succedat, sit consequenter, ne bona illa domino careant, hæredibus ab intestato competere. Sanchez l. 7. *Decal. cap. 25. num. 21.* plures citans. Monasteria verò, quæ Religionis succedant, id habent ex iure Ecclesiastico, & civili, non ex naturali. Ex civili quidem *§ si qua mulier. Authent. de Sanctis Episcopis.* Et alibi: ex Ecclesiastico liquet ex Gregor. Mag. *capit. quia ingredituribus 19. questio. 3.* Ex his quæstio exoritur, an iure civili possit excludi monasterium à successionibus bonorum ex persona Religiosi provenientium, si capax sit successionis?

Potest quidem, quia iure civili hæc successio est illi concessa; ergo poterit iuris condictione. *Potest. excludi à successione. creat. l. 3. §. 21. numero 179. cessionem.* & alij.

Minimè potest, quia privilegium Ecclesiæ concessum & ab ea acceptatum. nequit qui excludi iuris superioris non est perrogare. Et quia successio hæc non tantum iure civili, sed Ecclesiastico est statuta: at iuris civilis conditor statuta Ecclesiastica abrogare non potest: ergo nequit hanc monasterij concessionem derogare. Ita Menoch. *conf. 196. num. 32. vol. 2. & de presump. l. 4. presump. 83. n. 24.* Covar. *de pactis p. 3. §. 2. num. 4.* Sanchez l. 7. *Decal. capit. 25. numero 18.* Zenzl. *qq. commun. quæstione 423. fin.*

Ego autem existimo, esto statuto civili monasteria excludi non possint à successionibus ob personam Religiosi: consuetudine tamen introduci id posse. Nam cum hæc successio non iure naturæ, sed positivo monasterijs competat, derogari consuetudine poterit: sicut in Regnis Gallie factum esse asserit Covar. citatus, lege Sanciani l. 7. *Decal. capit. 12. numero 14.* optime annotat, debere spatio quadraginta annorum hanc consuetudinem præscribi.

DVBIVM

DVBIVM XXIII.

Religioso professionem emittente, competitne usufructus bonorum illius Monasterio?

106
Non competit.
V usufructus Monasterio non competit, sed professione Religionis extinguitur, quia professione Religiosus quasi mortuus censetur, ac usufructuarius obitu usufructus extinguitur, §. *fin. in infir. de usufructu*. Et quia usufructus nequit manere in Religioso cum sit incapax ob votum paupertatis habendi proprium. Neque potest in Religionem transferri, cum ius transmissibile non sit iuxta textum in §. *fin. citatum*, & leg. si usufructus 67. ff. de iure dotium: ergo extinguitur. Sic Glos. ad cas. si qua mulier. 19. quasi. 3. Zetall. opin. commun. quæstion. 64. sine. Fachin. l. 6. controu. capit. 12.

107
Competit. quidem.
Usufructus apud Religiosum professum manet, commoditas verò monasterio inhaeret, quia non videtur inconueniens, Religiosum capacem esse proprii, cuius nullam dispositionem habeat: sicut non est inconueniens, coniugatum, manente coniugij vinculo, fieri Religiosum. Ita Couar. de testam. cap. 2. num. 9. Ayton. Gomez leg. 48. Tauri. numero 8. Molin. tom. 1. d. 9. circa finem. Et probabile reputat Suarius tom. 3. de Relig. cap. 13. num. 6.

108
Mediam in eo viam.
Mediam in eo viam, asserens, usufructum minime extingui professione sed Monasterio acquiri, durante Religiosi vita, lege sic disponente. Non extingui, est constans fere omnium Doctorum placitum. Adquiri Monasterio hic proba, quia generale est, omnia iura, & actiones Religiosi in Monasterium transferri. *Authent. ingressi. C. de sacros. Eccles.* Et quia Religiosus voto solemnii paupertatis non solum vin, sed qualibet proprietate priuatur: ergo usufructus Monasterio acquiritur. At quia non acquiritur ex consensu, ac voluntate domini proprietatis: sed ex lege, seu consuetudine recepta, qua constat in Monasterium esse hoc ius translatum: ea de causa non amplius durat, neque extenditur, quam extendere, si Religiosus ille secularis esset. Vnde Religiosi morte usufructus finitur: nisi forte esset relictus pro se, & herede suo, quia tunc nouus usufructus in Monasterio constituitur: idem centum annis durare debet. Nam id tempus definitum est usufructui directi Monasterio relicto, leg. an usufructus ff. de usufructu, & leg. Regia 26. tit. 31. part. 3. Doctrinam autem huius, vt procedat in Religionem succedendi capaci. Nam in Ordine habendi proprium incapaci non acquiritur usufructus, sed penitus, & cum proprietate consolidatur, eo quod nec in Religioso, neque in Religionem manere valeat. Suar. l. 3. de Relig. §. c. 13. n. 4. Sanchez l. 7. Decal. c. 33. n. 33.

DVBIVM XXIV.

Monasterium succeditne in maioratu habente clausulam expressam, vel tacitam excludentem Religiosos: si Religiosus eum ante professionem possideat?

109
Sic ut quæstionis.
Habet maioratus clausulam expressam Religiosos excludentem: vel tacite illos excludit eo quod institutus est cum iurisdictione in aliquod Oppidum, vel ad conservandam agnationem, vel cum onere deferendi arma & familie nomen: in quibus casibus iuxta omnium sententiam, non succedit Religiosus professione emissa, nec ratione illius Monasterium. Quæstio, an idem dicendum sit quando ante professionem Religiosus successerat, & illum maioratum possidebat?

110
Monasterium succedit.
Non est idem dicendum, sed Monasterium succedere, quia licet Monachus, & ratione illius Monasterium incapax sit acquirendi de nouo eum maioratum: ad retinendum verò illum capax esse potest; nam plura requiruntur ad novam rei acquisitionem, quam ad conservationem illius. Deinde quia sola institutoris voluntate Religiosus potest priuari maioratu acquisito: at institutoris voluntate excludente Religiosos à successione, non priuatur Religiosus maioratu acquisito, sed solum acquirendo; quia solum priuatur succedere: eo autem casu non succedit Religiosus, sed successionem continuat. Sic Mieres de maioratu. p. 2. q. 3. n. 33.

111
Non succedit Monasterium.
Dicendum idem est, nempe non succedere Monasterium, sed maioratum ad sequentem successorem transire, quia institutor excludens Monachos à successione maioratus Monasterium successorem excludit, ipsa enim professione & Monachus, & Monasterium erat exclusum. Ita Sanchez l. sept. Decal. c. 15. capit. 31. Molina l. 1. de primog. cap. 13. num. 93. Molina nosset tom. 3. de iust. d. 623. num. 3. Manuel tom. 2. qq. Regul. quæst. 78 a. 12. Palao t. 3. d. 3. de statu Relig. pun. 4. §. 3. num. 4. asserens hanc sententiam probabiliorē esse.

112
Prima sententia adhareo.
Attamen, eius venia, primam crediderim veriorē existere. Nam ad Monasterij exclusionem clarissimæ coniecturæ voluntatis institutoris desiderantur, quando excludit illud, vt optimè probat Couar. l. 1. variat. capit. 15. numer. 11. quæ tamen in præsentī casu non apparent: cum satis congruenter dici possit, voluisse excludere à noua maioratus successione, non ab antiqua. Equidem hæc sententia Religionī fauet, ideoque eam libens defendo.

DV BIV M XXV.

Emphyteusis concessa ea conditione, ne ad Ecclesiam, aut personam potentiorum transferatur: transire adhuc ad Monasterium succedendi capax?

113
Transit
quidem.

Transit quidem; quia intelligi debet hac conditio de translatione voluntaria, & directa possessoris: non de translatione indirecta, & in consequentiam, & à lege inducta: qualis est, quæ professione Religionis inducitur. Sic Felin. cap. in praesentia, num. 36. & 49. de probationib. Sylvest. v. Emphyteusis, quæst. 20. num. 27. Manu. tom. 2. 99. Regul. quæst. 78. a 9. Sanchez l. 7. Decal. cap. 15. num. 65.

114
Non transi-

Minimè transi, quia finis apponentis eam conditionem fuit, ne dominus proprietatis ob Ecclesiæ privilegia, aut emphyteutæ potentiam obsequio debito priuaretur: qui in translatione directa ac indirecta procedit. Alias etiam fiscus succederet in Emphyteusi prohibita alienari, emphyteuta delictum confiscationi obnoxium committente, (quod Sanchez non concedit) quia etiam hæc est alienatio non voluntaria, sed indirecta, & inducta per legem. Ita Bartol. Authent. ingressi. C. de sacros. Eccles. in 2. lectura, n. 19. ibi. Bald. num. 3. Paulus nu. 25. Idon num. 64. Barbac. cap. in praesentia, de probation. n. 121. Velasquez consil. 101. num. 8. tom. 1. Flores de mena addit. ad Gamma. decis. 6. n. 2. concl. 3.

115
Hoc defen-

His hæreo. Nam maioratus habens, claufulam, ne Monasterium succedat, Monasterio competeret, quia posset quis interpretari, id esse intelligendum de successione directa, perpetua: & non de temporaria, & per legem inducta. Ne ergo hæc admittantur, dicendum est, Emphyteusim prohibitam transferri ad Ecclesiam nullatenus Monasterio acquiri. Attamen esto sententiæ primæ lubeat hære, minimè concedendum est in perpetuum transferri, sed solum vita Religiosi durante: ne voluntati concedentis emphyteusim aduersemur.

DV BIV M XXVI.

Hæreditas, & legatum Monacho post professionem delatum, defertur ne ipsi immediate?

116
Sciam quæ-

Non procedit questio de professis in Ordine minorum: in his enim nec Religioso, nec Monasterio defertur hæreditas, sed aliis hæredibus ab intestato. Nec de Religiosis nostræ Societatis. Nam si vota benedicti sola emiserint, ipsis, & non Collegio defertur hæreditas. Si verò professionem, aut vota coadiutorum foranatorum emiserint,

neque ipsis, neque Collegio hæreditas acquiritur: sed aliis hæredibus. De aliis itaque Religionibus questio procedit, num hæreditas, & legatum, post professionem, immediate defertur Monacho an Monasterio?

Immediate defertur Monacho, non Monasterio, esto in Monasterio defertur vilitatem, quia is, cui defertur hæreditas, adit hæreditatem: at eam Monachus debet adire, ut Monacho, probat textus in leg. Deo nobis, §. 1. C. de Epi. non Monach. & clericis. Sic Fachin. l. 6. controu. cap. 16. sterio. Menchaca de succession. l. 3. §. 11. numero 25. Et alij relati à Sanchez l. sept. Decal. cap. 12. num. 35.

Non defertur immediate Monacho, sed Monasterio, quia omnia iura, & actiones Religiosi sunt in Monasterium translata. Aut defertur ibi, ingressi. C. de sacros. Eccles. Ergo est Monasterio translatum ius adeundi; quia hoc ius esto non Monacho, sed directè transmissibile, est tamen transmissibile in directè, & per consequentiam ad translationem personæ. Cum ergo Religiosi persona in Monasterium transferatur, ipsæque incorporetur: translatum censeri debet ius adeundi. Ita Couar. de testament. cap. primo numero 21. Moli. tomo primo de inst. d. 140. vers. Non solum Sanchez, plures referens l. 7. Decal. c. 12. n. 36.

Veriorem hanc partem esse iudico. Nam voto paupertatis Religiosus incapax fit dominio hæreditatis, eiusque proprietate, sic iure hæres parit disponente: at si ipsi immediate hæreditas deesse iudicetur, ferretur, ipseque nomine proprio adiret: quam incapax dominij esset: neque valet dicere, id eis expresse in Monasterij vilitatem exundare, alias enim posset omnium bonorum suorum dominium retinere, facta professione, esto in Monasterij vilitatem: quod nullatenus est concedendum. Cæterum quia probabile est, hæreditatem, & legatum immediate Religioso in Monasterij vilitatem defertur, ipsumque eam adire posse; monuerim, ex consensu Prælati eam adire debere, ne proprietarius fiat. Quod si absque eius consensu legatum acceptet, & hæreditatem adeat: valet acceptio; quia hæc non potest Monasterio præiudicare; hæreditatis aditio non tenet; quia in his, quæ Monasterio possunt præiudicare, qualis est hæreditatis aditio, nequit Religiosus absque Prælati consensu valide præstare. Sanchez Mecum l. 7. Decal. cap. 12. num. 37. Lessius l. 2. cap. 41. dub. 11. n. 87.

DV BIV M XXVII.

Tridentini tempore interdictumne est Religiosis peculium?

Oritur questio hæc ex iure antiquo, & ex nouo Trident. Nam antiquum (C. Præmissum) concessit Religiosis peculium ex iure antiquo causa administrationis, cap. Monachi de statu ac nouo pro Monachor. Trident. vero ait sess. 25. c. 2. Ne libitum. mini Regularium tam virorum, quam mulierum liceat, &c. bona immobilia, vel mobilia cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quous modo

modo ab eis acquisita tanquam propria, aut etiam nomine conventus possidere, vel tenere: sed statim ea superiori tradantur, Conventuique incorporantur. Neque deinceps liceat superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere etiam ad usufructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Admitti- stratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum ad solos Officiales eorundem ad nutum superiorum amovibiles pertineant. Porro ante Tridentinum poterant Religiosi possidere aliqua bona mobilia, vel immobilia ad sui sustentationem, & usum dependen- ter à voluntate superioris: esto domi- nium illorum bonorum penes Monasterium fuerit. Suar. tom. tertio de Relig. l. octavo cap. 14. numero quart. Verum à tempore Tridentini quæstio procedit, & requiro, num peculium sit Religiosis interdictum, pecu- lium, inquam, id est retentio bonorum præ- cipue immobilium, non quidem ad præsen- taneum usum, sed ad usum accessu temporis contingentem.

121 Interdictum est, quia Concilium prohibet Religiosis retinere bona siue mobilia, siue immobilia, etiam nomine Conventus: sed præcipit ea superiori tradere, Conventuique incorporari: negatque superioribus posse alicui Regulari concedere facultatem, bona stabilia ad usufructum, vel usum, admini- strationem, aut commendam, sed iubet per Officiales Conventus administrari: quæ quidem omnia peculio repugnant. Sic Valent. secund. secunda à prima quæstion. quart. pu. tertio corol. quart. Sanchez l. sept. Decal. c. 22. numer. 7. Corduba sum. quæst. 54. Mann. 10. 3. 99. Regul. quæstion. 29. a. 12. Moli. 2. d. 276. Nauarra l. 3. de rest. c. 1. p. 3. dub. 1. num. 163. & alij apud ipsos.

122 Non est interdictum peculium Religiosis ex superioris facultate, quia Tridentinum nihil novi statuit, quod iure antiquo statutum non esset, cap. Monachi, esto, clarioribus ver- bis id expresse. Nam licet prohibuerit bonorum immobilium, & mobilium possessionem, etiam ad usum, ac nomine Conventus: id debet intelligi absque causa iusta, vel ad quemcumque usum, siue necessarium, siue superfluum. Et eodem modo explicanda est prohibitio superioribus facta, ne bona im- mobilia subditis concedant etiam ad usum, seu administrationem, scilicet crebro, & absque causa iusta, vel ad usus profanos, ac superfluos: ergo stante legitima causa, op- time poterit superior peculia, bonorumque immobilium administrationem Religiosis permittere ad usus honestos, Religioni que convenientes. Quod confirmatur ex plurium Religionum usu, præcipue femininarum, qui si Concilio contrarius esset, non ita facile peramitteretur. Ita Nauar. comment. 2. de Re- gular. Sa. v. Religio, num. 48. Mann. tom. 2. 99. Regul. quæst. 125. a. 4. Sanchez l. 7. Decal. cap. 22. m. m. Miranda in Mann. Pralat. 1. c. 9. 18. a. 8. Graf p. decis. 1. c. 5. n. 53.

123 Profecto si Concilij verba spectem, primam sententiam omnino tenendam indica- bo, Ne (inquit) deinceps liceat superioribus bo- na stabilia alicui Regulari concedere. Verbum enim Deinceps indicat, ab illo puncto prohi- beri. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

bitonem esse, esto antea nulla fuerit. Præterea præcipit, ne superiores subditis necessaria negent: supponit ergo, immediate à supe- rioribus providendos esse, & non ex seuato sibi peculio. At dum video receptam apud Moneiales consuetudinem habendi annuos redditus: & aliqua bona mobilia, & immobi- lia passim aliquibus Religiosis concedi admi- nistranda ea conditione, ut pensionem ali- quam conventui reddant, & reliquo utan- tur: censeo rigorem Concilij consuetudine temperatum esse; ac proinde ex illa licitum esse singulis Religiosis ex suorum prælato- rum consensu bona mobilia, seu immobilia habere, ut inde sibi prospiciant, & in usus honestos expendant. Si enim Tridentini de- creto statutum est, ut singulis Religiosis ne- cessaria ministrantur, quod in pluribus Reli- gionibus ob earum inopiam aliaque causas non obseruatur: quod mirum, quod peculia hac occasione in ipsis sint introducta: Mecum Basil. Ponti. q. schol. 9. Et probabile reputans Valquez episc. de reddit. c. 3. d. 2.

DUBIUM XXVIII.

Si Fratres Minores non absolute here- des instituantur, sed adiecta clau- sula, ut hereditas vendatur, & in ipsorum utilitatem pretium cedat: valetne institutio?

124 Certum est, omnes Religiosos capaces successione esse, Minores, & Capucinos si excipias (mitto in præsentem quid de no- stra Societate asserendum sit, de qua lib. 58. sermo recurret.) Tridentin. sess. 25. cap. 3. Clement. Exini, de verb. signific. Minores itaq; & Capucini incapaces successione sunt tam ex testamento, quam ab intestato: tam im- mediate, quam mediate. Unde infero, si de facto Minores, vel Capucinos heredes quis instituat, nullam esse institutionem vi pote- factam in persona incapaci: succedentque heredes ab intestato, si nullum alium coha- redem, aut substitutum designaverit. Eo autem designato, integram potest hereditatem adire. Quæsierim verò, si non absolute Minores instituantur heredes, sed clausula adiecta, ut hereditas vendatur, & in ipsorum utilitatem cedat pretium, an valet institutio?

125 Valet planè, quia eo casu hereditas vide- tur in legatum converti, & Minores legata- rios quidem, non heredes esse. Addo, in illa dispositione duo separabilia coniungi, scilicet Minores heredes institui, & hereditatem vendi, pretiumque illius Minoribus ad sub- lenandas eorum necessitates applicari. Poterit ergo hæc secunda dispositio subsistere, licet prima constet. Sic Bartol. rr. de Minor. l. 1. dist. 5. c. 2. num. 30. & 31. Sorbus in compend. priuil. Mendic. v. Hereditas, vers. Quæritur. Mann. 2. 2. 99. Regul. 978 a. 4.

126 Minime valet institutio, unde Minores pretium illius hereditatis capere non possunt, quia alias acciperent institutionis pretium, quod

quod illis est penitus interdictum. Neque est simile, cum tertius institutor heredes cum obligatione vendendi hereditatem, & boni pretium fratribus minoribus: quod fore omnes Doctores approbant, quia tunc Minores non recipiunt pretium ex institutione, sed ex legatione, man dataque testatoris, & donatione obligatoria heredis instituti. At cum Minores instituuntur cum clausula, ut vendatur hereditas, pretiumque illius recipiant: pretium hereditatis, cuius sunt incapaces, recipiunt: igitur institutio non tenet. Ita Baldus *Authent. ingressi in m. 50. C. de sacros. Eccles.* Felin. *cap. in praesentia de probationibus num. 52.* Daennas *reg. 381. nupiat. 8. Cordub. reg. D. Francisc. 6. quest. 11. pmi. 3. Sanchez. l. 7. Decal. cap. 25. num. 11.*

127 *Hoc longè* Probabilis esse crediderim. Nam venditio hereditatis & pretij acceptio *probabilis*, est modus, & qualitas adiecta institutioni: ergo corrumpente institutione, corrumpit venditio, & pretij acceptio, ut potè omnino accessoria, ipsique innitens.

DVBIVM XXIX.

Si quis instituat non Minores ipsos, sed eorum Ecclesiam, vel Sacristiam valeat institutio?

128 *Valeat equidem.*

Valeat equidem, quia Ecclesia quaelibet, seu Tempus in capax est hereditatis, leg. 1. *C. de sacros. Eccles.* Sed Templum Ordinis Seraphici nullo iure ab humiliori capacitate excluditur. Nam textus in *Clement. exiit*, Religiosos excludit, non Ecclesiam, vel Sacristiam. Sic Abbas *conf. 63. n. 4. l. 2. Bartol. tr. Minor. l. 4. dist. 4. & 6. cap. 1. num. 20. Anon. Cucus l. 3. institui. maiorat. tit. 1. num. 37. inuel. tom. 2. 99. Regul. qu. 78. d. 5.* Et probabile reputat Sorbus in *compend. privileg. Mendicant. v. Hereditas, ve s. sed cum fratribus.*

129 *Non valeat.*

Non valeat, quia exclusis Religiosis, Ecclesia eorum manet exclusa. Non enim ipsum Templum materia, vel Sacristia heres instituitur, quia ppe nec velle, nec nolle habet: sed Religiosorum congregatio ibidem assistens. Certe si prima sententia probanda esset, constitutio denegans Minoribus etiam in communi hereditariam successionem prorsus labefactare ut, cum facile testator optans Minoribus hereditatem relinquere, posset omisso nomine conveniens, Ecclesiae appellatione uti. Ita Bartol. priorem retractans sententiam leg. *vni. sine. C. de co. dultorib. l. 11. Bald. Authent. ingressi in m. 55. Corduba Reg. D. Franc. cap. 6. quest. 11. pmi. 1. Sorbus ubi s. Azorius tom. 1. l. 12. cap. 23. questio 15. & alij, quos refert, & sequitur Sanchez l. 7. Decal. c. 25. num. 14.*

130 *Hoc probabile esse de-* Validam esse huiusmodi institutionem ut facis probabile defenso licet non possim non *facere* contrariam sententiam esse probabilior. Nam si testator veller congregationem contrariam Religiosorum heredem immediate instituere, non exprimeret Ecclesiam, sed conven-

tum. Exprimens autem Ecclesiam, tacite Praefectum illius instituit. Cum autem hic nullo alius sit nisi Pontifex, & illius nomine Syndicus, qui hereditariae successionis capaces sunt, si, validam esse hanc institutionem, obligatamque esse Pontificem, & eius nomine Syndicum ex vi illius, hereditatem in Ecclesiae materialis reparationem, consecrationem, & ornatum expendere, quia ad hunc finem sunt heredes instituti.

DVBIVM XXX.

Quis heredem, vel legatarium instituit sub obligatione reddendi annu singulis pensionem Minoribus: valeat legatum?

Regulam generalem praemitto: omnes Religiones (praeter Minores de obler. Ceterum tantia, & Capucinos) capaces sunt cuiuslibet legati & donationis, sine rei mobilis, siue immobilis. Tridentin. *sess. 25. cap. 1. tertio.* Porro Minores & Capucini incapaces sunt legati continentis totam hereditatem, vel maiorem illius partem. Ex legati rei immobilis, ut illud sic retinere valeant. Ceterum haec. Dubito autem, an si quis heredem, vel legatarium instituat sub obligatione reddendi singulis annis pensionem Minoribus, valeat legatum.

Non valet, quia hi verè sunt annui redditus perpetui, quorum Minores sunt incapaces. Sic Bartol. *tr. Minor. l. 2. dist. 6. cap. legatum. num. 33. Abbas cap. in praesentia de probationibus num. 63. Nannard. 3. consil. tit. de testam. consil. 14. alias 8. Sanchez l. 7. Decal. cap. 26. num. 46. alio citans.*

Valeat equidem, quia licet heredi, vel principali legatario imponatur obligatio perpetua donandi Minoribus annuos redditus: haec obligatio non est ex iure aliquo civilium Minoribus acquisita; sed ex hereditate relicta a testatore, & comparatione illius, sicuti si tuo famulo donares divitias pauperibus distribuendas famulus obligatus esset pauperibus donare, non ex iure aliquo, quod pauperes acquisierint, sed ex tuo imperio, ac dispositione. Ita Sylvest. *v. legatum 2. quest. 3. dicto 3. Angel. eodem numer. 5. Tabien. 1. quest. 4. numero 5. Manuel tom. 2. 99. Regul. quest. 126. d. 4. Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. cap. 17. num. 19. & 25.* Et probabile reputat Sanchez *n. 35.*

Verius hoc esse existimo. Nam cum Pontifex prohibet Minoribus annuos redditus, intelligi debet de redditibus, qui comparatione Religiosorum, & de iure ipsis competenti sunt debiti: non de redditibus, qui comparatione Religiosorum Eleemolynae sunt, & gratis donantur.

*Profeſſis habentibus ſcendentes le-
gitimos licium cum ſit bona inter
eos dividere, talis diſpoſio habere
teſtamenti rationem?*

135
Quæſtionis
ſtatut.

Certum eſt Religioſos profeſſos non poſſe abſque ſuperioris licentia teſtari. At habentibus ſcendentes, legitimos concedi bonorum diſpoſitionem. Verum hæc diſpoſitio iure Canonico non tam ſcripto, quam conſuetudine introducto approbata eſt. Quæſtionem vero, an hæc bonorum conceſſa diſpoſitio habeat teſtamenti rationem?

136
Habet ra-
tionem te-
ſtamenti.

Habet quidem, quia eſt vltima voluntas quæ morte civili confirmatur, ſuccedente loco teſtamenti, quod ante profeſſionem fieri debebat. Sic Azor. tom. 1. l. 12. cap. 6. quæſt. 5. Suarius tom. 3. de Relig. l. 8. cap. 16. num. 2. Gof. ad C. p. Si qua mulier, 19. quæſt. 3. v. dividere, Bartol. Auhent. ſi qua mulier. n. 10.

137
Non habet
teſtamenti
rationem.

Non habet teſtamenti vim, quia nullum eſt verbum indicans hanc diſpoſitionem bonorum teſtamentum eſſe; ut ergo aſſerendum eſt, & corrigenda lex generaliter prohibens Religioſis teſtamentum condere præcipi- tum ex hac ſententia Religioſi dividentes bona favorem recipiant: quippe ſua diſpoſitio via diſpoſitionis, & cu iudam adminiſtrationis facta firmior perſiſtit, quam via teſtamenti. Nam ex teſtamento oritur actio, quæ diſpoſitioni denegatur. Leg. Diſpoſitionis placitum, ff. de paſſu. Ita Nauar. comment. 2. de Regular. numer. 45. Leſſi l. 2. cap. 41. dub. 10. num. 82. Sanchez l. 7. Decal. c. 9. d. 11.

138
Hanc eligo
parit pro-
babilior em
ſent.

Hanc eligo partem planè probabilior em. Nam in Hiſpania noſtra, ubi idem numerus teſtium requiſitus eſt pro teſtamento inter liberos ac inter extraneos. Leg. 3. Turis, tit. 4. l. 5. compilar. dupl. ci teſte hac diſpoſitio contenta erit, quæ ſi eſſet teſtamentum ſeptem teſtibus indigeret. Addo, ſi illa diſpoſitio teſtamentum eſt, non videtur poſſe ante mortem naturalem confirmari; ſam mors civilis, quæ eſt profeſſio, præceſſit, qua non obſtante lex concedit teſtamenti fac- tionem. Ergo debet illam concedere iuxta materiam ſubiectam, & teſtamenti conditionem, quæ eſt, ut ſit vltima ad mortem deambulatoſia. Dicendum ergo eſt, illam diſpoſitionem teſtamentum non eſſe, ſed adminiſtrationis actum à lege permiſſum.

*Patre profeſſo debeturne ſtatim filiis le-
gitima, licet profeſſus aſſut in
Ordine ſucceſſionis capax?*

Certum eſt, à puncto profeſſionis deberi legitimam filiis, ſi pater profeſſionem emiſit in Religione ſuccedendi incapax, quia cum tunc illa bona non tranſeant in Monafterium, neque à Religioſo retineantur; necelle eſt, ut deveniant ad filios neceſſarios ſcilicet hæredes. Sanchez l. 7. Decal. c. 10. num. 1. Gutier. l. 2. canon. 99. c. 1. n. 93. Hanc doctrinam indubitatam mihi, excedo ad profeſſos, & co- adiutores formatos Societatis Ieſu; quia ipſi, & Religioſi ratione ipſorum incapaces ſunt propriè retinendi. Quæſtio igitur eſt de patre ingreſſente Monafterium ſucceſſionis capax, an eo profeſſionem emittente ſtatim filiis legiti- ma debeatur?

Debetur ſtatim, quia Cap. cum ſumus, de re- gular. Pontifex concedit filio Monafterium deſerente bona paterna, quæ ipſi ex ſucceſ- ſione pronati, poſtulare, ex ſucceſſione in- quam patris qui profeſſionem emilerat, ſup- ponit enim textus patrem, ac filium Religio- nem inſiſſe, patre autem profuſente, filium ad ſeculum recurſiſſe. Et quia in Auhent. ſi qua mulier, patri profeſſo permittitur bona inter filios dividere, quod non videbatur permittē- dum, ſi bona profeſſi totò eius vitæ tempore Monafterio competere; fieret enim grave Monafterio præiudicium. Sic Azor tom. 1. lib. 12. cap. 8. q. 7. Molina tom. 1. d. 40. verſ. An ve- ro ſtatim. Leſſi l. 2. c. 41. dub. 10. n. 86. Sanch. in- numeros referens, l. 7. Decalog. cap. 10. num. 3. Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 6. num. 7. Nauar. comment. 2. de Regular. num. 43 & 54. Co- nar. de teſt. c. 6. d. 11.

Non debetur ſtatim, quia ſtatutum à iure eſt legitimam non deberi filio, vivente patre, ſed poſt eius naturalem mortem, leg. 1. §. ſi debetur. impubere ff. de collat. bonor. leg. lex Cornelia, ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtitut. Sed ab hac ge- nerali regula recedendum non eſt abſque mani- feſto textu, vel ratione; nullus verd adest textus, nec manifeſta ratio probans, à die pro- feſſionis patris legitimam filiis deberi. Ego. Ita Matienzo l. 5. reſopit. tit. 4. l. 3. gloſ. 2. n. 3. Gutierrez l. 2. canon. 99. c. 1. n. 79. Gregor. Lopez l. 17. v. ſus hijos tit. 1. part. 6. manu. tom. 2. q. 7. Regul. 80. artic. 2. palao to. 3. d. 3. pun. 14. n. 3. & alij plures apud Sanchez ibi- dem num. 2.

Primam ſententiam probabilior em planè deſendo. Nam profeſſi nulla poſſunt eſſe ſuc- ceſſio, cum nulla bona habeant, ſed omnia il- lius bona in Monafterium tranſferantur. Ergo fruſtra filij eius naturalem mortem expecta- bunt. Ad id, ſi filiis non debetur ſtatim legiti- ma patris, ſed durante eius vita Monafterium poſſet illius bona retinere; obligarentur filij alimenta à Monafterio petere; iplumque tene- retur ea impertire; quod quidem & filiis durum & Monafterio admodum oneroſum eſſet.

R 4 quidem

139
Certa ſup-
pono.

140
Debetur
ſtatim.

141
Non ſtatim
debetur.

142
Primam
ſententiam
prefero.

quidē sepe ex suis bonis obligaretur Religiosi filius illis succurrere legitima parentis non sufficiens: sicut obligatur pater filiis alimenta praeberē, cum legitima non sufficit.

regulam: ac proinde obligare potest, dum Praelatus non irritat.

DVBIVM XXXIII

Religiosus contrahens sine facultate superioris obligaturne naturaliter, licet non civiliter obligetur?

143
Status
questionis.

Liquet, Religiosum ex voluntate expressa, vel tacita superioris valide contrahere, obligarique naturaliter, & civiliter stare contractui, quia in eo contractu legitima autoritate inito concurrunt requisiti ad naturalem, ac civilem obligationem. Abbas *Cap. Ex rescripto, num. 1. de iurjur. Felin. ibi, n. 1.* & alij. Quaeritur vero, an Religiosus contrahens sine superioris expressa, vel tacita facultate, saltem naturaliter obligetur?

144
Non obligatur civiliter, nec naturaliter

hoc est, nec in foro externo, ne in conscientia foro, quia eius voluntas dispositioni Praelati subiacet. *Cap. Non dicatis, 12 q. 1. idēque dici solet, Religiosum nec velle, nec nolle habere. Cap. 2. de testament. in 6. Sic Hostiens. *sum. de fideiussor. §. pro quo possit. Abbas & Felin. Cap. Ex rescripto, de iurjur. num. 1. lafon leg. si id quod ff. de conditi. indebiti num. 1. Zouall. commun. opinion. q. 446. & alij à Sancio l. 7. Decalog. cap. 31. num. 36. relati.**

145
Naturaliter obligatur.

Obligatur saltem naturaliter, quia si Religiosus sic promittens, & contrahens non obligaretur naturaliter, nec eius fideiussor obligaretur: cum receptissima sit Doctorem sententia principali non obligato saltem naturaliter, fideiussorem non teneri *leg. 1. & 2. ff. de fideiussor.* Idemque esset dicendum de pignore dato pro securitate obligationis: Profecto nulla est lex, quae magis obligationi Monachi promittentis resistat, quam serui obligationi: At seruus contrahens sine domini consensu naturaliter obligatur, *Leg. Naturaliter. & leg. si id quod ff. de conditi. indebiti.* Ergo & Monachus contrahens absque Praelati consensu obligabitur. Ita Sanchez citatus, *num. 37. Abbas vol. conf. 10. Syluest. v. Religio, num. 8 q. 3. Azor. tom. 1. l. 12. q. 5. c. 11. Lessli. l. 2. c. 2. Aub. l. num. 6. Rebel. de iust. p. 2. l. 1 q. 8. sect. 1. n. 4.*

146
Vrōt distictione in utriusque sententia concordiam.

Dixerim cum Nauarro *comment. 2. de Regular. num. 42.* Religiosum naturaliter obligari ex contractu, qui non sit contra regulam in genere, nec in specie, donec Praelatus irritet, aut contradicat. At contractus si ea temporalia absque Praelati consensu, non solum contra regulam, sed contra votum est: Ergo nullam inducit obligationem. Secus vero esse de contractu circa actionem personalem, qui licet sit absque superioris voluntate, non inde inferri esse contra ipsam, nec contra

DVBIVM XXXIV.

In contractibus temporalia respicientibus contrahens cum Religioso obligatusne est, stare contractui, expectareque superioris consensum?

Contrahens cum Religioso sui Praelati licentiam non habente, circa temporalia Obligatorum tenetur stare contractui expectateque consensum, vel disensum Monasterij, ut valeat resiliire. Quia Religioso concedendum est, gaudere minoris, ac pupilli privilegio, qui si contrahant absque autoritate maioris, vel curatoris contractus ex parte sua elidit, et eorum stare non tenentur: At cum illis contrahentes obligati sunt, uti deciditur *Instit. de auctor. tutor. & leg. Julianus, §. si quis à pupillo, ff. de actionib. empti.* Sic Sanchez l. 7. Decalog. 31. numer. 28. plures citans, quos tamen existimo de contractu stipulationis pro Monasterio facto esse loquutos.

Contrahens cum Religioso huiusmodi, nullam obligationem habet, standi contractui non est sed potest pro libito resiliire, quia regula generalis est in contractibus aequalitatem inter contrahentes seruandam esse, à qua regula non innenit exceptus contractus, cum Religioso factus sine Praelati licentia: nec videtur expediens talis exceptio, ne paupertatis violationis, & contrahentium deceptioni faueat. Ita Lessli. l. 2. c. 41. dub. 12. n. 90. Palao *tom. tertio d. 3. de statu. Relig. p. n. 15. numer. 7.*

Cum his opinor. Nam argumentum asumptum ex pupillo, & minore non viget, quia in privilegiis, praecipue à iure exorbitantibus non est facienda extensio de vno calu ad alium, eadem etsi ratio concessionis militet, quin imo in casu nostro diuersa est ratio. Nam contractibus pupilli, & minoris conceditur illud privilegium in odium contrahentium, qui praesumuntur intendisse eos decipere, vtpote seductioni ob defectum aetatis obnoxios. At consideratio haec in contractibus cum Religioso locum habere non potest.

DVBIVM XXXV.

Religiosus teneturne soluere mutuum male consumptum

EX delicto Religiosi etiam Praelati, Monasterium nullam satisfaciendi contrahit obligationem. Ex contractibus vero ante professionem a Religioso initis, obligatur Monasterium pro viribus hereditatis tantum. Ex contractibus autem post professionem, nulla est Monasterio obligatio. Vt autem constet

Seet. II de Profef. Religiofa Dubia. 201

confter, nec ex mutuo male confumpto Religiofi Monafterium obligari, requiram. Vtū Religiofus ipfe teneatur id foluere, & ex quibus bonis?

151 Non quidem tenetur, quia Religiofus filiofamilias comparatur, qui male mutuum expendens, foluere non tenetur. §. penultim. in fit. quod cum eo, qui aliena: & leg. 1. C. ad Macedoniam. Sc nonnulli doctores, quorum meminit Palao tom. 3. d. 3. de ftatu Relig. pun. 17. n. 7.

152 Tenetur omnino, quia licet Religiofus filiofamilias comparatur, ex eo quod uterque habet debitam fubiectionem, ac fubordinationem, non inde inferitur, omnia privilegia filiofamilias conceffa Religiofis impendenda elfe, præcipue cum diuerfa inelt ratio. Nam filiofamilias conceditur, ne mutuum acceptum & male expentum foluat, ne mortem patris cui fuccelfurus elt capter, caufa illud foluendi, quæ ratio celfat in Religiofo qui nec Prælato, nec conuentui fuccedere potelt. Ita Zenallos commun. opin. q. 446. n. 19. Sanchez l. 7. Decalog. capite 31. n. 22. Palao citatur.

153 Mea refolutio elt, Religiofum obligatum elfe foluere mutuum acceptum, & male expentum, vel ratione cōtractus, fi validus fuit, vel ratione iniuftæ acceptationis, fi fuit nullus. Bona autē, ex quibus hæc folutio faciēda elt, fūt ea, quorum Religiofus liberam à Prælato difpofitionem habet, nō bona monafterij nulloatenus ad huiufmodi debita foluta obligatū

D V B I V M XXXVI.

Cum Religiofus ex vno Ordine in alium tranfit, fecundus ordo hereditatem, quæ delata fuit Religiofo illi eo tempore, quo in primo morabatur, & prima Religio non adiit, poteftne adire?

154 Certeum elt, acquifita durante prioris Ordinis profefione, deferre non poffe Religiofum, qui ex vno Ordine in alium fine laxiorem, fiue ftrictiorem, fiue æqualem tranfit. Nec hereditatem, vel legatum plenè prioris Religiofi acquifita, fi legatum abfolutum fit, illi uique capax ille extitit tempore mortis teftatoris, quia priori Religioni fuit planè acquifitum abfq̃ue dependentia ab hac accidentali mutatione. Quæritur tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 3. cap. 14. num. 8. Dubitatur vero, an priori Religione non aduenite hereditatem Religiofo delatam, poffit fecunda Religio, ad quam poftmodum elt tranflatus, illam adire? Vno autem, vtramq; Religionem fuccelfionis elfe capacem.

155 Secunda Religio poteft adire hereditatem exclusâ priori, quia ad hereditatem acquiritendam non tam impicitur tempus, quo alieni delata elt, quam tempus, quo eam adire potelt. §. In extraneo, Inft. de hered. qualis. & differunt. ibi: Ius heredis eo maxime tempore impiciendum elt, quo acquirit hereditatem,

quod exemplo ferui cui delata elt hereditas, & ante aditionem dominum mutauit expeno. Acquisitio enim huius hereditatis non, prior domino, fed fecundo competit, foluique fecundus eam poteft adire, leg. §. feruus eius, ff. de acquirenda heredit. & leg. 2. §. si duo sunt heredes, ff. de bonor. poffef. Ratio elt, quia ius adeundi hereditatem domino competit ex perfona ferui, & Monafterio ex Religiofi perfona. Ergo ficut translato feruo, ad alium dominum, tranf fertur in illum ius adeundi hereditatem feruo delatam, neque aditam; fic tranf ferendum elt in posteriorem Ordinem translatione Religiofi in eum facta, fibique imputare debet prior Religio, ficut & prior dominus, quod hereditatem non adierit. Sic Bartol. leg. 2. §. si feruus eius Bald. leg. si quis mihi, ff. de acquir. hered. & alij plures relati à Sancio l. 7. Decal. c. 3. n. 17.

156 Non poteft fecunda Religio hereditatem adire, priore exclusâ, quia eo ipfo, quo Monasterio delata elt hereditas ob perfonam Religiofi, quam fecum habet, cōpetit ei ius eam adeundi. At hoc ius Religiofus mutare non poteft, neque variare, non enim ab eius voluntate pendet, fed à lege. Nulla autem elt lex indicans, tranfmigratione Religiofi in alium Ordinem hoc ius à priori amitti, & à fecundo acquiri. Ergo, ita Sanchez. ubi fupra num. 18. Couar. de testam. c. 1. num. 21. Molina l. 2. de primog. c. 13. n. 36. Lef. l. 2. c. 41. dub. 11. numer. 88. & alij plures apud ipfos.

157 Verior mihi fententia hæc. Concedo enim ad perfectam, ac completam hereditatis acquisitionem tam tempus delationis, quam aditionis fpectari, abnego tamen ex iure competentem Religioni ob delatam fibi hereditatem eam adire non poffe, quia ex perfona Religiofi fibi incorporata tempore delationis, eam adiit. Neque elt fimile de feruo dominum mutante, quia domino non competit ius hereditatem adeundi eo præciſe, quod feruo delata elt, fed in ſuper requiritur, vt feruus conſentiat aditioni; Religioni independentem à Religiofi voluntate, in illo initio, ius adeundi competit. Ergo quamuis Religiofus in alium Ordinem tranſferatur, non obinde ius adeundi priori Religioni quæſitum, amittitur.

D V B I V M XXXVII.

Bona delata priori Religioni in conſequentiam perfonæ, Religioſus tranſlatus in aliam, poteftne in eam deferre?

158 Ad quæſtionis ſtatim ſuppono, dupliciter bona hæc potuiſſe Religioſum hunc priori Religioni deferre, vel ex diſpoſitione iuris, quo ſtatutum elt, omnia bona Religioſi ſimul cum perfona in Monafteriū tranſferri, & ex conſequentia hic modus nuncupatur; vel ex donatione, aut teſtamento cōdito. Iuxta priorem modum. Quæſtio procedit, nam bona delata priori Religioni in conſequentiam

consequentiam personæ Religiosus translatas in aliam, possit in eam deferre?

159 *Defer ea bona potest.* Potest quidem deferre secum in Ordinem secundum, quia sic delata Ordini priori in consequentiam personæ, cum persona translata debet transferri; vtpotè accessoria. Et quia bona illa priori Ordini delata fuerit ut ex illis Religio alimenta impetrentur. At Ordo hic ex quo Religiosus in alium est translatus, non tenetur post translationem alimenta subministrare, sed eam obligationem suscipit Religio, in quam denuò transfertur; Ergo huic Religioni debent bona concedi, & a priori auferri. Sic G. o. l. *Cap. Quod à te de Cler. conuget. sine, Menoch. l. 2. de arbit. cent. 3. cap. 436. à numero 13. Cardinal. ad Cap. Quod à te, num. vni. opposit. 4. & alij plures relati à Sanchez l. 7. Decalog. cap. 32. numero 4.*

160 *Non potest ea bona deferre.* Non potest vlla bona, quæ priori Religioni detulit secum in sequentem transferre quia esto, illa bona in consequentiam personæ monasterio translata sint: at sunt absolute translata absque dependentia vllas, seu conditione, quod in illo Ordine Religiosus perseuerabit. Nemo enim talem conditionem apponit, cum in iure nullum habeat fundamentum. Neque enim ex eo, quod ius permittit Religioso transitum ad strictiorem ordinem, inferri potest, concedere bonorum translationem; quæ sunt priori Religioni questita: cum parata sit Religio sum retinere, & alere. Ita Nauar. comment. 4. de Regular. numero 24. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 8. l. 3. c. 14. n. 5. Molina tom. 1. d. 140. Azor. tom. 1. l. 12. c. 15. q. 3. Sanchez ubi supra num. 8. & alij apud ipsos.

161 *Longè hoc probabilius.* Hoc probabilius esse non dubito. Concedendum bona in consequentiam personæ deferri, se non dependentem ab illius in Religione perseuerantia, quam ius semper præsumit. Nego autem bona deferri, ut Religiosus ex illis alatur; sed potius ut Religio habeat, unde omnes alere possit. Sed esto bona deferantur, ut Religiosus ex illis alimenta percipiat: id inteligo, dum in ea Religione perseuerat, secus si illam deserit.

D V B I V M XXXVIII.

Bona, quæ ex liberatæ donatione quæ detulit Religioni priori, translata in alium secundum transferri, Ordinem?

162 *Secum transferri bona illa.* Secum transfert, quia hæc bona videtur ille Religioni donasse priori, eo quod existimant, in ea perpetuo victurum. Cum autem hic finis licet cesserit translatione in Religionem aliam: reuocari donatio debet. Certè monialium dotes, Monasterio in alimenta perpetua Monialium conceduntur. Si vero monialis in aliud Monasterium transfertur, cessat finis, ob quem dos priori Monasterio fuit concessa. Debet ergo simul

cum moniali in aliud Monasterium, quod alimentorum obligationem suscipit, transferri. Sic Abbas *Cap. Quod à te, de Cleric. conuget. n. vlt. Roel. v. Religio 4. numer. 12. Socin. vol. 2. cons. 222. Tapia Authent. Ingressi, v. sua, cap. 6. num. 10. Cod. de sacros. Eccles. Reduan. de spoliis Eccles. q. 8. numero septimo & alij.*

Non transfert secum, quia absolute, (de more) bona illa donantur conventui priori: si non transcuti si donatio facta esset pauperibus vel Hospitali. Unde sicut pauperes, & Hospitalia obligati non essent tibi mutanti Religionem bona accepta reddere, neque etiam prior Religio debet obligari. Hanc enim obligationem contrahere, poterat prior Religio vel ex conditione perseuerantia: in donatore imbuta, vel ex alimentis ei Religio debitis. At nullum est fundamentum, quod in illa absoluta donatione perseuerantia conditio imbutatur, cum semper ius præsumat, quomquam Regulare institutum amplecti animo sumo in eo perpetuo manendi. Ex occasione autem alimentorum obligatio illum alendi priori Ordini esse non potest; siquidem secunda Religio ob professionem in ea factam huiusmodi obligationem subiret enim inferuit, & acquirit. Ita Castro Palao tom. 3. d. 3. de statu Relig. pun. 17. §. 2. n. 6.

Profecto si Religiosus ille bona priori Ordini sub conditione expressa, quod si alioquin aliquando contigerit, se ad aliam transtulerit, bona illa in sequentem Religionem transferantur: non dubito, cum translatus secum illa bona transferre, quia hæc bona non fuere priori Ordini plene acquisita, sed dependent ad Religiosi perseuerantia. At si absque hac expressa conditione donant, ut fere semper accidit: censendus est absolute donasse, nec ius habet, ad bona illa in alterum Ordinem transferendi. Certè concedens moniales dote Monasterio concedere in sui alimenta: unde infero, Monasterio teneri eas alere, dum inibi persistunt; non tamen inde inferri, quod volentes exire, & aliud inire Conuentum eas inibi alere teneantur, seu dotare. Non enim sub hac conditione dos à priori Monasterio fuit accepta.

D V B I V M XXXIX.

Religiosus absolute, seu in perpetuum à Religione expulsus sibi non acquirit, bona potestine tamen administrare?

163 *Nonnulla supponit.* In iure sit expulsus (ut semper est præsumendum) pro limitato tempore, omnia ab eo acquisita Religioni expellenti cedunt. Quia cum omnibus his, finito expulsiōis tempore, debet ad eam reuerti. Suar. to. 4. de Relig. tr. 8. l. 3. c. 6. n. 19. At si absolute seu in perpetuum sit expulsus, communi ex sententia Monasterio minime acquirit, eo quod cum illo iam communicationem non habeat & illum à se expellendo omnia illius simul abicere

Seet. II. de Profef. Religiofa Dubia. 203

abdicere videtur. Sanch. l. 7. Decal. c. 3. n. 26. controuerfia vero est inter Doctores, cum illi acquiritur, si monasterio non acquiritur: An sibi ipsi acquiritur?

166 *Sibi non acquiritur, nec administrationem.*
Non acquirit sibi, sed Deo, administrationem Episcopo in cuius recidit obedientia, quia sibi ob incapacitatem, quam ex professione habet, acquirere non potest. Sic Nauar. comment. 2. de Regular. numer. 33. Vel dicendum est, de iis bonis indicandum esse ac de bonis vacantibus, quæ ad Principem, vel Republicam demerunt, ac proinde Pontifici acquiri, & nomine ipsius Episcopo, vel Ecclesiæ, quæ, illo vita functo, bona distribuere poterit. Sic Sayr. in clauis. l. 6. c. 9. n. 18. Sanch. l. 7. Decal. c. 3. n. 28. Azor. to. 1. lib. 12. capite 16. quest. 9.

167 *Sibi acquiritur administrationem.*
Sibi quidem acquirit administrationem liberam, esto ad dominium minime, quia hoc necessarium est expulsionis statui. De illis tamen testari non potest, quia ei concessum non est, nec adeo necessitas concedendi. Ita Lel. l. 2. cap. 4. dub. 15. num. 113. Molina to. 1. d. 140. circa finem.

168 *Auctoris resolutio.*
Scio aliquos asseruisse, huiusmodi Religiosum nulli acquirere, quia nullus est. Sed absque fundamento sententiam esse iudicio. Ad sententiam illam Nauarri asserentis dominium bonorum acquirit Deo, administrationem vero Episcopo, respondeo, omnia bona temporalia in dominium humanum cadere debere, & non tantum in diuinum. Deinde Episcopo nullatenus horum bonorum administrationem competere posse, cum Religiosus expulsus in eius obedientiam non recidat, atque quam alij Clerici seculares. Præterea Religioso illi concessa est administratio, & vñs bonorum durante expulsionem, eam cum perpetua non est, & ille Conuentui acquirit. Ergo Episcopo minime competit.

DVBIVM XL.

Religiosus expulsus habetne ita liberam administrationem bonorum, ut valeat ea expendere etiam in vanos, vel illicitos usus: validæque sit distributio, sicuti à Clerico seculari facta?

168 *Distribuire ea valide potest.*
Distribuire ea potest, valideque erit distribui, quia licet dominium bonorum non habeat, habet tamen illorum administrationem, ac si dominium haberet. Et quidem vñ receptum est, sic instrumenta bona, & sic recipientes administrationem, ad restitutionem non teneri. Sic Lels. lib. secund. capit. 41. dub. 15. n. 113. Molina to. 2. ir. 2. d. 276. vers. Quæ ad ceteros.

170 *Non potest ea valde distribuere.*
Non potest ea bona in vsus prauos expendere, sed in vsus honestos, & eius statui, conuenientes, & aliter distributa erunt obnoxia restitutioni, quia non est, credendum, Religionem, vel Ecclesiæ, cui illa bona quoad dominium ac proprietatem competunt, eam expulso illi administrationem concedere, vt

in quocumque vsus etiam vanos, & turpes possit expendere, cum concessionis hic modus nec necessarius sit, nec decens. Ita Suius tomo quarto de Relig. tract. 8. l. 3. c. 6. num. 21.

Et quidem vt Dub. 39. & præsentis vberius satisfaciatur, assero probabiliter esse, Quia dicendum, vberius expendi omnia à Religioso absolute electo vel ad tempus, acquiritur Religionem quoad proprietatem, & dominium cedere. Quia ex eo quod illam vt sibi inutilem, & nocuum abiecit: non infertur, bona ab eo acquisita abicere, cum hæc non sibi nocuum, sed vtilitatem afferant. Item Religio non cum ita efficaciter abiicit, quin emendatum non possit, imò debeat admittere. Signum ergo est, Religionem non amittit expulsiōe, nisi in illum ac in bona quæstam. Denique iure statutum est, omnia bona Religiosi cedere Religionem. Sed ab hoc iure electus non reperitur exemptus: Ergo eius bona Religionem cedunt. Mecum Molina to. 1. d. 140. Lessius l. 2. c. 41. dub. 15. num. 112. Suar. tom. 4. de Relig. tr. 8. l. 3. cap. 6. numer. 22.

DVBIVM XLI.

Gravis, vel levis materia in voto paupertatis desumiturne absolute ex proportionem ad leuem, vel grauem furti materiam?

172 *Desumitur absolute in iuxta furti materiam.*
Desumitur gravis vel levis violatio voti paupertatis ex materia furti, vt illa sit in paupertate Religiosa gravis materia, graueque peccatum constituat, quæ ex le in furto gravis est, graueque peccatum constituit: illa vero sit levis materia, ac leue piaculum, quæ in furto levis est, nec venialem culpam excedit. Dixi Quæ ex se in furto gravis est. Ex se inquam, id est exclusis circumstantiis. Nam certum est, sæpe esse graue furti peccatum, si ab homine paupere argentum vñm surripias, vel duos, ob damnum graue, quo inde afficitur: è contra vero esse leue peccatum, surripere à Rege vel homine diuissimo duos, vel tres aureos, si solummodo damnum, quod inde accepit, spectetur. Non igitur ex hac diuersitate grauitas, vel lenitas violationis paupertatis voti est, desumenda, sed ex materia furti secundum se, quia eius grauitas vel lenitas desumenda est ex eo quod res suscepta grauius conducat ad humanas actiones. Sic Azor. tom. 1. l. 12. cap. 12. quest. 6. Sanch. l. 7. Decalog. cap. 20. num. secund. Nauar. lib. tertio consil. titulo de Regularibus cons. 75. numero 18.

Non desumitur absolute grauitas vel lenitas in materia paupertatis ex leuitate vel grauitate materie furti, quia sæpe stante violatione iustitiæ in furto scilicet leui secundum se, violatio paupertatis graui esse potest, quia maior quantitas ad grauem iustitiæ violationem videtur requiri, quam voti paupertatis violationem. Nam violationis iustitiæ grauitas desumitur ex læsione proximo facta in bonis

bonis externis ad usum vitæ necessariis quæ latiore viam habet, quam paupertatis lætio, quæ delimitur ex infidelitate, quam in Deum Religiosus præstat, non exequendo promissa quæ infidelitas, utpote diuini cultus omisso ad sui granitatem leuiori materia contenta est. Ergo granitas vel leuitas materiæ in voto paupertatis non est absolute sumenda ex proportionem ad furti materiam secundum se. Ita Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 6. num. 9. Palao 10. 3. d. 3. de statu Relig. punct. 20. n. 3.

174 Hoc teneo, & confirmo ex voto etrogandi in pauperes tres vel quatuor argenteos, cuius transgressio grauis esset censenda, & lethale peccatum ob diuini cultus notabilem imminutionem: tamen in materia furti tres vel quatuor argentei leuis materia reputetur. Cum igitur in voto eleemosynæ quatuor argentei censendi sint materia grauis: eorum etiam dispositio, inuito superiore, in materia paupertatis grauis censenda erit. Lege Suarium.

DVBIVM XLII.

An delinquere possit Religiosus aduersus iustitiam, quin peccet aduersus votum paupertatis?

175 Nonnulla suppono.

Quoties Religiosus peccatū perpetrat aduersus paupertatis votū sepe simul furti & iniustitiae peccatum committit, non autem semper. Verum quoties res monasterij vel expendit vel à secularibus sibi absolute donatas recipit, retinet, vel expendit, superiore in consilio, peccatum proprietatis & furti perpetrat: quia est iniustum Monasterium in cuius dominium sunt translatae. At si secularis sic tibi donata concederet, ut nollet, in monasterium eorum dominium, ac administrationem transire: solum peccatum sacrilegij aduersus paupertatis votum committeret, illis vtendo: non tamen furti, & iniustitiae: cum dominus non sit iniustus. E contra autem quæserim, nūm Religiosus delinquere possit aduersus iustitiam, quin peccet aduersus paupertatis votum?

176 Potest quidem.

Potest equidem, quia id accidit, si à secularibus furetur, non sibi retinendum, sed Monasterio dandum vel aliena contra dominii voluntatem destruat, quia in his actionibus nihil sibi usurpat. Et idem est, si ex voluntate superioris furtum commissum retineret: peccaret, inquam, contra iustitiam, sed non contra paupertatis votum. Non enim proprio, sed alieno nomine rem usurpat, sic Sanchez lib. 7. Decalog. capite 20. n. 10. Suar. 10. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 15.

177 Minime potest.

Minime potest, quia rei temporalis usus, & administratio sine superioris legitima licentia paupertatis violationem constituit. At furans rem alienam, ut Monasterio tradat, cui tradere non potest, alienam rem usurpat, illaque absque legitima superioris facultate vtitur: Ergo delinquit contra paupertatis votum. Ita Valentia 2. 2. d. 10. q. 4. punct. 3. Lessi. l. 2. c. 41. d. 9. n. 79.

Cum his probabilibus opinor. Non enim illud excusat, quod illa accipiat, ut Monasterio tradat. Ea enim traditio nulla est, si excusetur, si ea acciperet, ut traderet seculari cuique. Neque enim liberat à paupertatis transgressione, quod ex superioris voluntate furtum committat, quia superioris ea voluntas utpote iniqua, nullus est effectus. Nam superior concedere non potest sibi subditis recipere, quæ ipse nequit administrare.

178 Cum his probabilibus opinor.

DVBIVM XLIII.

Violaturne paupertatis votum, si Religiosus res usu non consumptibiles palam habeat: ita tamen cum aliis rebus ex superioris licentia possessis immixta, ut vix superior distinguere possit, vel inuenire?

Quæ accipere Religiosus potest, vel sunt bona conuentus, vel externo Plurimum. Si conuentus sint, eaque in celo circa usum proprium occulte, moraliter peccat grauem, ac contra iustitiam, & Religionem, si grauis materia existat. Quia nomine proprio vitur re teriam cuius pretio æstimabili, inuito domino. Suar. tom. paupertatis 3. de Relig. l. 8. c. 11. num. 59. Ex comestibilibus, quæ communiter Religiosorum sustentationi designantur, si ad luum usum recitum consumpiant, multo grauior materia desideratur, ut inueniant. lethali peccet, quia superiores in hac parte non sunt æque iniusti, sed instar patris cum filio se habent. Sanchez l. 7. Decalog. c. 21. num. 31. Quanti vero comestibilia hac sint æstimanda, ut occulte accepta materiam grauem, & peccatum lethale continent, prudenti arbitrio esse definiendum asserit Suarius ubi supra. Porro si paulatim ille modica accipiat, etiam cum animo firmo persistendi in ea iniqua acceptione, peccatum lethale non committit, nisi forte Religioni grauis damnificatio fiat, Religiosusque alij debita sustentatione priuentur. Sanchez l. 7. Decalog. c. 21. numer. 31. At si simul hæc comestibilia accipiat, ut occulte retineat, & paulatim absumat: credit Palao tom. 3. d. 3. de statu Relig. punct. 21. num. 2. eum lethali peccatum, si valorem vnius aurei excederet, quia grauem deformitatem, huiusmodi acceptio & retentio continet, meritoque superior est iniustus; si autem comestibilia accipiat à conuentu, ut vendat, vel externis distribuatur, minor quantitas sufficit ad mortale peccatum constitutendum, quia in eo usu utpote Religioni magis nocivo superior iniustus magis est. Lessius l. 2. cap. 12. dub. 8. numer. 48. Verum si quæ ex conuentu accipit, non sint usu præsentaneo consumptibilia, qualia sunt libri, imagines, horologia, vestes, &c. distinxerim, vel ea accipit, ut occulte retineat, & inscio superiore vtatur, ne possit ab eo auferre si libeat manifestum est eum usum esse mortaliter peccaminosum, si per longum tempus vnius scilicet anni fiat. Suar. tom. 3. de Relig. l. 8.

Seçt. II. de Profel. Religiofa Dubia. 205

1.8.c.12. n.4. Quid verò fe non occultè retineat, fed palam habeat, ita tamen cum alijs rebus ex fuperioris facultate poffeffis immixta, vt vix fuperior valeat diftinguere, & invenire.

180 Non violatur grauter paupertas, fi non in perpetuum, fed ad tempus ea fi velit ille retinere, licet diuturno tempore horum, retentio continetur. Quia eis vitur velat in deposito habitis, nec grani ideo Monasterium incommodo afficitur. Sic Azor. tom. 1. l.12.c.12.g.3.

181 Grauter paupertas violatur, fi longo tempore eorum retentio producat. Quia eft retentio abfque fuperioris placito ita occulta, vt fuperior moraliter loquendo his retentis vti non poffit, nec de illis pro libito difponere. Ita Suar. tom. 3. de Relig. l.8. c.12. numer. 4. & 6. Sanch. l.7. Decal. cap. 19. num. 57.

182 Probabiliori huic hæreo fententia. Nam licet à principio ex voluntate fuperioris ea ille acceperit, fi poftea timens, ne ea afferat, vult ita celare, vt nequeat fuperior pro libito auferre: proprietatis crimen incurrit. Quia vult poffidere rem irrevocabiliter, & independentè à fuperioris voluntate. Addiderim, fi accipiat ab externis gravem quantitatem, vt fibi reletuer, eaque vitur, grauter delinquit; fi verò recipiat, vt fuperiori tradat, rarò poterit effe lethale. Demum accipere à fecularibus pecuniam in cuftodiam, vt opportuna occasione ex licentia fuperioris vitur, crediderim gravem culpam non effe. Quia nec dominium, nec vltum, neque adminiftrationem illius pecuniae acceptat: fed hæc omnia vult effe apud deponentem folo officio cuftodis admiffio. Laym. l.4. tract. 5. cap. 7. q. 1.

DVBIVM XLIV.

Vi Religiofus à transgreffione voti paupertatis excufetur, neceffarione debet, licentiam à fuperiore abfque iniuftitia habere.

183 Certum eft licentiam debere effe voluntariam, non vi extortam. Ad actus turpes conceffam, effe nullam, idemque ad vanos, ac fuperfluos. Querimus autem, an vt quis à transgreffione voti paupertatis liberetur, debeat neceffario licentiam à fuperiore abfque iniuftitia collatam habere.

184 Debet neceffario licentia effe iufta, id eft, abfque iniuftitia conceffa; fi enim ex Prælati voluntate furtipiar aliena, & de ipfis difponat: non folùm iniuftus, fed & facrilagus auctus paupertatis votum erit. Quia Prælati potestatem non habet de alienis rebus, fuis dominis iniuftis, difponendi: Ergò ne potestatem habet, vt Religiofo illi huiusmodi difpofitionem concedat. Ergo cum de facto conceffit, ea conceffio eft nulla, Efcob & Mend. Turcol. Moral. Tom. VII.

neque in ea concedenda vt fuperiorem, ac prælatum à Deo conftitutum le gerit. Debet igitur licentia effe iufta, vt vitium violationis paupertatis excuset. Sic Nauar. comment. 2. de Regularib. n. 21. Nanarra l. 3. de refist. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 168. & alij relati à fancio, l. 7. Decal. c. 19. n. 1.

Non debet neceffario iufta effe licentia. 185 Quia Religiofus non obligatur ex voto paupertatis vitare iniuftitiam, fed folummodo neceffario paupertatem, quæ in eo confiftit, nè rebus iufta effe temporalibus proprio nomine vitur. At cum licentia aliena ex fuperioris confenfu furtipit, & de illis difponit: non proprio, fed alieno nomine illis vitur: Ergò vitat proprietatem. Igitur non eft neceffaria licentia iufta pro vitanda paupertatis transgreffione. Ita Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 15. & alij plures à fancio citati vbi f. n. 20.

Sapientiffimo Doctori Suario labens fubferibo. Nam fi pro iuffragio ferendo, vel Idem affir- opere feruili in die fefto aliquid ex licentia mo- fuperioris accipias, & expendas: valida eft acceptio, ac diftributio. Ergo fignum eft, validam effe licentiam tamen inique impendatur. Ergo ad vitandam paupertatis voti violationem, quæcumque licentia, fiue iufta fit, fiue iniufta fufficiet.

DVBIVM XLV.

Vi Religiofus votum paupertatis non transgrediatur, fufficiunt præfumpta fuperioris licentia?

187 Licentiam fuperioris debere effe expreffam, vel tacitam faltem affirmant omnes. Illam voco tacitam licentiam, fuppono. quæ virtute in alia expreffa continetur, vt fi fuperior tibi impertiat licentiam peregrinationem inftituendi, nec prohibeat, aliquid recipere, & recepta expendere: eo ipfo cenfetur conceffiffe. Sanez tom. 2. tertio de Religiofo libro octavo capite 11. numero feptim. Item fi confuetudine fit receptum, te poffe aliqua recipere, retinere, vel expendere, & fuperior confuetudinem non reuocet, cum poffit: ea omnia cenfetur approbare. Sanchez libro feptimo Decalog. capite 19. numero feptimo. Quæftio folum eft de licentia præfumpta, quando fcilicet Religiofus præfumat, fuperiorem datum fore licentiam, fi ab eo peteret, & ille præ verecundia, aliove humano refpectu petere omittit, an eo cafu à proprietatis vitio excufetur ex licentia præfumpta?

Non fufficit huiusmodi licentia, vt 188 Religiofus votum paupertatis non transgre- diatur. Quia cum de facto non fit fuperioris licentia difpofitio præfetur. Sic nonnulli, quos confultui Doctores.

Sufficit profecto, ad vitium proprietatis vitandum. Quia ad hunc effectum fufficiat fatis fane.

fatis est, quod voluntati superioris saltem futurae nixus ille operetur, sic enim ad vitandum futurum, ex praesumptio de voluntate Domini sufficit, ut constat ex leg. *Iner omnes ff. de furtis, §. Rele.* à fortiori sufficit ad vitandam proprietatem. Ita Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 20.* Nauar. l. 3. *de resit. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 160.* Azor. p. 1. c. 12. l. 12. g. 2. 3. & 4. Sanch. l. 7. *Dec. c. 19. n. 4.* Suar. to. 3. *de Relig. l. 8. c. 11. n. 4.*

190
Cum his
opinor.

Certe non credam vouentes paupertatem strictius se obligare voluisse, igitur ex praesumpta superioris voluntate Religiosus à proprietatis piaculo excusatur.

DVBIVM XLVI.

Sufficitne probabilis cognitio voluntatis superioris futurae circa licentiam impetrandam, ut praesumptio illius liberet Religiosum à piaculo proprietatis?

191
Non sufficit
probabilis
cognitio.

Non sufficit cognitio probabilis, sed certa requiritur. Quia alias aderit periculum operandi absque villa licentia, & absque superioris voluntate. Sic Mol. to. 2. d. 276. circa finem Petrus de Ledel. to. 1. *sum. tr. 8. c. 21. diff. 7.*

192
Probabilis
cognitio
sufficit.

Probabilis cognitio sufficit. Quia sic operans, moraliter certus est de superioris voluntate, neque periculo morali operandi sine licentia exponitur, esto physico exponatur. Ita Nauar. *comment. 2. de Regular. n. 20. & sum. c. 17. n. 5. l. 1. c. 2. dub. 8. n. 49.* Mendoza *quodlib. 9. 8. concl. 8.* Sanch. l. 7. *Dec. c. 19. n. 13.* Suar. to. 3. *de Relig. l. 8. c. 11. n. 11.*

193
Idem de-
fendo

Idem teneo. Sed moneo, in hac receptione, & bonorum dispositione ferè semper peccatum veniale committi, eo quod superior cum commode audiri potest, agere ferat hanc clandestinam, ac furtivam receptionem, ac dispositionem, ut potè Religiosae observantiae, & paupertatis puritati satis aduersam. Attamen quia haec contradictio, solum est de modo clandestino, ac furtivo, non de ipsa receptione, & dispositione culpam venialem non excedit. Mecum Suarius, Sancius, & Nauarrus citati.

CAPVT VIII.

Circa Regularem Obedientiam.

DVBIVM XLVII.

Episcopus habetne potestatem compellendi Religiosos non exemptos ex vi voti obedientiae ab eis emissi, ad observantiam regularem?

194
Plura

Certum est, pontificem summum potestatem habere obligandi quoslibet Religio-

fos ad Regularem observantiam, non solum ex iurisdictione sibi à Christo concessa, sed etià ex obedientiae voto, quod ipsi censendum est emitti, tanquam supremo omnium Religionum Generali. Quia cum ipse omnium Praetorum caput sit, ab eoque eorum iurisdictione dependeat: conveniens erat, ut obligatio illis ex voto acquisita, efficacius ei acquireretur Sanch. l. 6. *Dec. c. 1. n. 8.* Laym. l. 4. *tr. 5. c. 8. n. 3.* Si verò de Episcopo loquamur, duo certa praemittito. Primum, monialibus sibi subiectis posse in virtute obedientiae praecipere. Quia illarum superior est, instar aliorum Praetorum Regularium. Secundum in Religiosos exemptos (quales sunt ferè alij omnes Religiosi) non habere ex vi voti potestatem praecipendi. Quia absolute non est eorum superior quoad Regularem observantiam: tamen in aliquibus actionibus ad disciplinam Ecclesiasticam pertinentibus eos subiectos habeat: videlicet in librorum impressione, in audiendarum confessionum, & officij praedicandi licentia, in oblatione festorum, & censurarum, in assensu ad publicas processiones, in componendis de praecedentia locorum contronversis, in Religiosis publice delinquentis punitione, in paelae profecturae exploratione voluntatis. Quos tamen Religiosos si privilegium habeat à Sede Apostolica, ne possint excommunicari, suspendi, & interdicti (quale habent omnes Mendicantes ex eorum *compend. v. exemptio. n. 9. 2. 3. & 24.* & societas Iesu ex Bulla Pauli III. edita anno 1549. & omnes alij Religiosi, qui in Mendicantium privilegium communicant) nequit Episcopus ad haec observanda censuris Ecclesiasticis cogere, nisi in casibus à Trident. expressis: videlicet, cum absque licentia celebrant in oratorio privato, & horis non debitis, superstitionesve in celebratione admittunt, *sessio. 22.* vel quando claustrum Monialium tentant impedire, *sessio. 25. cap. 5.* vel cum nolant bona novitatis respicientibus restituere eodem *sessio. cap. 16.* In aliis autem casibus depositione, detractione in archus Monasterium, aliisve poenis arbitrariis procedere debet. Sanch. l. 7. *de matr. d. 3. n. 23.* Barb. p. 3. *de potest. Episc. allegat. 78. n. 25.* Quaestio vero est de Episcopo comparatione Religiosorum non exemptorum (si qui ultra Moniales sint) an habeat potestatem ex vi voti obedientiae ab illis emissi, eos ad observantiam Regularem compellendi?

Potestatem non habet. Quia ex iuribus constat, solum debere admitti compulsionem in iis, quae pertinent ad Ecclesiasticam disciplinam, in qua Episcopus Praetato Regulari est praefendus, sic Sanchez libro sexto *Decalog. cap. prim. numero 13.* aliis relatis. Layman. libro quarti. *tractat. quint. capit. octavo numero secund.* & videtur esse Div. Thomae in 2. *dist. 44. expost. littera ad 3.*

Habet quidem potestatem, ut cogat huiusmodi Religiosos ad Regularem observantiam non solum ex potestate iurisdictionis, sed etiam ex potestate dominativa orta ex voto obedientiae, & traditione Religiosorum sibi facta. Quia si hi Religiosi non essent obligati Episcopo obedi-

Pontifici,
Episcopi,
que potest.
in Reli-
giosos.

195
Non potest
eos compellere.

196
Compellere
potest.